

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)**

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1333

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος
10563 Αθήνα
Πληροφορίες: Αθανάσιος Παπαηλιού
Τηλέφωνο: 210 3742069
Email: a.papailiou@minfin.gr

**Προς: ΕΥΔ Προγράμματος
«Πελοπόννησος»
Α. Σούτσου 35
Τ.Κ. 22132, Τρίπολη**

Θέμα: Γνωμοδότηση για την ύπαρξη ή μη στοιχείων Κρατικών Ενισχύσεων στην πρόσκληση με τίτλο «Κατασκευή έργων προστασίας από κατολισθήσεις στην περιοχή ΒΑΑ των Δήμων Κορίνθου και Λουτρακίου - Περαιχώρας - Αγ. Θεοδώρων»

Σχετ: Το με αρ. πρωτ. 305634/09-10-2024 έγγραφο της Υπηρεσίας σας (αρ. πρωτ. εισερχομένου ΥΠΕΘΟΟ 177213/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1333/09-10-2024).

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού με το οποίο μας κοινοποιήθηκε, προς γνωμοδότηση αναφορικά με ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων κρατικής ενίσχυσης, το σχέδιο πρόσκλησης με τίτλο «Κατασκευή έργων προστασίας από κατολισθήσεις στην περιοχή ΒΑΑ των Δήμων Κορίνθου και Λουτρακίου - Περαιχώρας - Αγ. Θεοδώρων» στο οποίο ζητείται η άποψη της Υπηρεσίας αναφορικά στην υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων της εν λόγω δράσης και λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το σχέδιο της πρόσκλησης ένας από τους Στρατηγικούς Στόχους της ΣΒΑΑ των Δήμων Κορινθίων και Λουτρακίου - Περαιχώρας - Αγίων Θεοδώρων αποτελεί η Ανάδειξη - Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος - Εξορθολογισμός του αστικού ενεργειακού ισοζυγίου και

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

μείωση του οικολογικού αποτυπώματος των αστικών, παραγωγικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Στο πλαίσιο του παραπάνω Στρατηγικού Στόχου προβλέπεται η υλοποίηση της Δράσης 2.iv.ΚΛΟ.1 η οποία στοχεύει στην κατασκευή έργων προστασίας από κατολισθήσεις. Σύμφωνα με τα περιεχόμενα του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021 – 2027, όσον αφορά στη αντιμετώπιση των επιπτώσεων κυρίως της κλιματικής αλλαγής που δημιουργούν σοβαρούς φυσικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους καθώς και εκτεταμένες καταστροφές, εργαλείο αποτελεί το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή της Πελοποννήσου (ΠεΣΠΚΑ).

Σ' αυτό το πλαίσιο της στρατηγικής του Προγράμματος, η παρούσα πρόκληση αφορά την υλοποίηση της εν λόγω δράσης, μέσω της κατωτέρω περιγραφόμενης πράξης, σύμφωνα με τον Εγκεκριμένο χρηματοδοτικό πίνακα Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) των Δήμων Κορινθίων και Λουτρακίου – Περαιχώρας – Αγίων Θεοδώρων: «Κατασκευή φράχτη ανάσχεσης καταπτώσεων στα κρίσιμα σημεία για την δημόσια ασφάλεια (από το ύψος των δημοτικών ιαματικών πηγών έως το γυάλινο κτίριο του ΕΟΤ)», αφορά στις απαιτούμενες εργασίες για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων αντιμετώπισής βραχοπτώσεων στην περιοχή των ιαματικών πηγών του Δήμου Λουτρακίου – Περαιχώρας – Αγίων Θεοδώρων και στα φυσικά πρηνή τους. Στη ΒΔ/κή είσοδο της πόλης βρίσκεται το κτήριο υδρομάστευσης των Ιαματικών Πηγών Λουτρακίου (ολοκληρώθηκε το 1934), ενώ παραπλεύρως και δυτικά των Πηγών έχει κατασκευαστεί το ισόγειο κτήριο των Δημοτικών Λουτρών. Τα κτήρια των Πηγών και των Λουτρών βρίσκονται στη βάση απότομου βραχώδους πρηνούς, στο οποίο έχουν εκδηλωθεί κατά το παρελθόν εκτεταμένες καταπτώσεις βράχων. Ως αποτέλεσμα των βραχοπτώσεων, το μεγαλύτερο τμήμα του κενού χώρου μεταξύ του πρηνούς και των Λουτρών έχει καλυφθεί από υλικά καταπτώσεων, ενώ τόσο η εξωτερική τοιχοποιία, όσο και η οροφή του κτηρίου, έχουν υποστεί σημαντικές φθορές και βλάβες.

Στόχος της δράσης είναι ο μετριασμός του κατολισθητικού κινδύνου με την κατασκευή των απαραίτητων έργων προστασίας, λαμβάνοντας υπ' όψη, το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, στο οποίο προτείνονται αντιδιαβρωτικά έργα με κάποια από αυτά να αποτελούν και μέτρα κατά των κατολισθήσεων, στο οποίο αναφέρονται ιδιαίτερα αναλυτικά, οι αναγκαίες παρεμβάσεις. Πολύ συνοπτικά και ενδεικτικά είναι οι εξής:

Μέτρο ΚΤ1: Άρση - εκβραχισμός ασταθών υλικών και επικρεμάμενων εδαφικών και βραχωδών μαζών από τα πρηνή.

Περιγραφή μέτρου : Καθαρισμός της βάσης των πρηνών από κατολισθημένα υλικά - Καθαρισμός επενδεδυμένων ή χωμάτινων τάφρων - Κατασκευή επενδεδυμένων τάφρων (ρείθρων) από σκυρόδεμα - Καθαρισμός και συντήρηση αναβαθμών και ξερολιθιών - Πλήρωση των διακλάσεων και των ασυνεχειών της βραχομάζας με κατάλληλο ένεμα - Τοποθέτηση εύκαμπτων μεταλλικών

πλεγμάτων συγκράτησης καταπτώσεων - Κατασκευή τοιχίων αντιστήριξης από σκυρόδεμα λιθορριπή ή οπλισμένο σκυρόδεμα - Τοποθέτηση συρματοκιβωτίων ή ογκολίθων από την ευρύτερη περιοχή στη βάση των πρανών και πλήρωση του χώρου πίσω από τα σύρματοκιβώτια/ογκολίθους με διαβαθμισμένο υλικό για την αποστράγγιση των όμβριων υδάτων και δημιουργία παταριού με κλίση προς το πρανές για τη συγκράτηση των κατολισθαινόντων τεμαχίων.

Μέτρο ΚΤ4: Μέτρα για τον μετριασμό έντασης διάβρωσης και απόσπασης και μεταφοράς υλικού.

Περιγραφή μέτρου : Συντήρηση των αναβαθμών όπου είναι δυνατόν, με προτεραιότητα στις περιοχές υψηλού κινδύνου διάβρωσης - Τοίχοι αντιστήριξης και τοιχία συγκράτησης.

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται σε 1.680.000,00€.

Δυνητικός δικαιούχος είναι ο Δήμος Λουτρακίου – Περαιχώρας – Αγίων Θεοδώρων και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τον παραπάνω αναφερόμενο.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». Ως «επιχείρηση» θεωρούνται όλες οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Οικονομική δραστηριότητα αποτελεί κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά.

Όπως προκύπτει από τη νομολογία, το άρθρο 107 της ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση το Δημόσιο ενεργεί ασκώντας «δημόσια εξουσία» ή όταν οι δημόσιες οντότητες ενεργούν «υπό την ιδιότητα τους ως δημόσιες αρχές». Μια οντότητα μπορεί να θεωρηθεί ότι ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία σε περίπτωση που η εν λόγω δραστηριότητα συνιστά καθήκον που εμπίπτει στις ουσιαστικές λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με τις λειτουργίες αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται. Σε γενικές γραμμές, εκτός εάν το κράτος μέλος έχει αποφασίσει να εισαγάγει μηχανισμούς της αγοράς, οι δραστηριότητες που εκ της φύσεως τους εμπίπτουν στα προνόμια δημόσιας αρχής και ασκούνται από το κράτος δεν συνιστούν οικονομικές δραστηριότητες.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με τα σημεία 203 & 206 της προαναφερόμενης Ανακοίνωσης της Επιτροπής, η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, τις υποδομές που προορίζονται για δραστηριότητες τις οποίες το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας (για παράδειγμα ... υποδομές που σχετίζονται με ...προστασίας από πλημμύρες και διαχείρισης της υψηλής και χαμηλής στάθμης των υδάτων προς το γενικό συμφέρον, ...) ή που δεν χρησιμοποιούνται για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε μια αγορά (για παράδειγμα, δρόμοι οι οποίοι είναι διαθέσιμοι για δωρεάν δημόσια χρήση). Οι δραστηριότητες αυτές δεν είναι οικονομικής φύσης και, κατά συνέπεια, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως και η δημόσια χρηματοδότηση των σχετικών υποδομών. Αν μια οντότητα συμμετέχει σε οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι η δημόσια χρηματοδότηση που προβλέπεται για τις μη οικονομικές δραστηριότητες δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διεπίδότηση των οικονομικών δραστηριοτήτων. Αυτό μπορεί ιδίως να διασφαλιστεί μέσω του περιορισμού της δημόσιας χρηματοδότησης στο καθαρό κόστος (συμπεριλαμβανομένου του κόστους κεφαλαίου) των μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το οποίο προσδιορίζεται βάσει ενός σαφούς διαχωρισμού λογαριασμών.

3. Τα έργα που περιγράφονται στο υπό εξέταση σχέδιο πρόσκλησης αφορούν σε έργα προστασίας για την αντιμετώπιση των φαινομένων διάβρωσης και των κατολισθήσεων στο πλαίσιο της εφαρμογής της Στρατηγικής ΟΧΕ-BAA των Δήμων Κορινθίων και Λουτρακίου – Περαιχώρας - Αγίων Θεοδώρων, έτσι ώστε να μετριαστεί ο κατολισθητικός κίνδυνος, λαμβάνοντας υπ' όψη, το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή.

Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής (2016/C262/01) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, οι παραπάνω δράσεις αποτελούν δραστηριότητες οι οποίες δύναται να θεωρηθεί ότι τις διενεργούν οι δημόσιες αρχές με στόχο την προστασία και την ασφάλεια των πολιτών, οι οποίες τελούν υπό την απόλυτη δικαιοδοσία του Δημοσίου, αφορούν σε υποδομές που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης και δεν αφορούν σε κάποια οικονομική δραστηριότητα που παρέχει οικονομικά οφέλη ή πλεονέκτημα σε επιχειρήσεις ή ομάδες πολιτών.

Επομένως, όπως προκύπτει από τα παρασχεθέντα στοιχεία, δεν φαίνεται να έχει εφαρμογή το άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η χρηματοδότηση των εν θέματι πράξεων δύναται να υποστηριχθεί ότι δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω θεωρείται ότι το θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων που περιλαμβάνεται στο προοίμιο της Πρόσκλησης είναι επαρκές.

4. Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν χορηγείται κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα στον δικαιούχο. Για τον λόγο αυτό η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των έργων μετριασμού του κατολισθητικού κινδύνου. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στους δικαιούχους καθ' οιονδήποτε τρόπο και να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό, π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος, επίσης δεν πρέπει να συνεπάγεται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας των δικαιούχων που έχουν υπό κανονικές συνθήκες, χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου (σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)).

Επίσης συνιστάται η τήρηση χωριστού λογαριασμού, ώστε να αποκλείεται κάθε ενδεχόμενη χρήση του ποσού που δίδεται στους δικαιούχους για την κάλυψη άλλων δαπανών, πλην αυτών που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη δράση (παρ. 212 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01) προκειμένου να αποκλειστεί η σταυροειδής επιδότηση.

5. Υπενθυμίζεται ότι:

- Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.
- Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της πράξης.

Ωστόσο, εφόσον οι πράξεις που θα υποβληθούν δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση δεδομένου ότι η οικεία ΕΥΔ κρίνει ότι εντάσσονται στα αναφερόμενα ανωτέρω, δεν απαιτείται η αποστολή των προτάσεων στην Υπηρεσία.

Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων στον ίδιο ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία ο ανωτέρω Δικαιούχος ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

